

- 1 -
ACC. NR. **3070**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör När Skam visade sig i den döde prästens skenad och blev ställd inför rätta.

Morbror berätta en spökhistoria för mig, som han visst hade fått från någon gammal postilla. Det var i en församling, det fanns en präst, som va troende, som de kallar det, och han åstadkom en stor väckelse i församlingen, så nästan alla blev omvända. Prästen förskaffade sig stort anseende, kärlek och aktning. Men så hände det sig, när det gått en tid, att han dog. Men då gick han varje dag mellan prästgården och kyrkan i sina vanliga kläder och med böcker under armen, som han hade brukat, när han levde. Där mötte de honom på vägen nästan varje dag. Och då blev det naturligtvis en förfärlig uppståndelse, och man började säga, att han inte hade lärt rätt, utan att han var en

falsk predikant. Och många avföller. Det var ingenting och tro på vad han lärde, sa man. Men så var det några stycken rädiga män, som gick tillsammans för att dryfta frågan och vad de skulle göra för att få reda på, varför han gick. Och då kom de överens om att de skulle stämna honom, en skulle fungera som stämningsman, och ett par stycken som vittnen. Och så skrev de ut en stämning ungefär så lydande:

"Du skall inställa dig där och där, i det och det rummet, på det och det klockslaget för att stå till svars för att du går så här, ty stor uppståndelse har uppstått bland de kristna och dina anhängare i församlingen."

Och mycket riktigt, när de fått det färdigt, och tiden som han brukade gå kom, gick de honom till mötes och bad att få läsa upp stämningen. Och han nickade sitt bifall till tiden som var utsatt, att de skulle mötas på angivna platsen. En fungerade då domare, andra som åklagare och nämnd. Och på klockeslaget så kommer prästen och inställer sig som en brottsling. de läste upp stämningen och frågade honom, om han godkände den.

"Jag är inte rätte mannen", svarade han då.

"Ja, men du kommer ju i vår prästs skepnad, så då är du väl den rätte!"

"Nehej", sa han, "det är jag inte."

"Men, vem är du då?" frågade man honom.

"Jag har så många namn. Jag heter Lucifer, Satan, Djävulen, och jag har många andra namn, som ni nog känner till." -

"Men av vad orsak har du tagit prästens skepnad och visar dig här?" -

"Jo, prästen gjorde mig så mycket,^{ont/} han tog så många från mig. Och nu vill jag ha några tillbaka." -

"Ja, då avkunna vi domen över dig." -

Domen över den lede lydde så här:

"Gack bort, Satan, och visa dig aldrig mer i vår salig avlidne pastors skepnad."

Då gjorde han helt om, och blev så vred. När han gick

ut, smällde han igen dörrarna, så att hela huset rungade och
fönsterrutorna skallrade. Men sen fick de aldrig mera se honom
i prästens skepnad.

Landskap: Småland Upptecknat av: Olle Revantera
 Härad: Möbo Adress: Martin Rasm
 Socken: Slättby Berättat av Vagnar Andersson
 Uppteckningsår: 1931 Född år 1873 i Slättby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Slättby

Uppteckningen rör

En gång skulle morfar leta rätt på sina kreatur i skogen. Han va hemma i Norregårn eller Bökehult i Hässleberg, så det var emellertid i hagarna, som hörde till gården. Och han gick och gick hela kvällen, men det var omöjligt för honom att hitta nära kreatur. Ja, då när han gått och letat länge, så kom han till ett stort berg, som låg i hagen. Och då ~~exakt~~ ~~tid~~ så fick han höra en röst ur berget, som sa:

"Johannes, Johannes, korna ä vid le'et, i kväll hittar du dem, men i morron kväll hittar du dem inte."

"Det var lögn", svara morfar, "för jag har vatt där alldeles nyss."

Bergtagna
kreatur.

3070.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Emellertid så gick han dit, och mycket riktigt, korna
stod vid let.

Men aftonen därpå tänkte han, att han skulle gå dit ti-
digt på kvällen till le'tet, men då var det förbi. Då fick han
inte tag i dem, så den aften blev han förvillad i synen.

- 8 -
ACC. NR. 3070

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

A. A.

Uppteckningen rör

Vid samma berg i Norregårns skog, som morfar en gång hörde en röst ropa, var han en gång ute och sprang som liten pojk tillsammans med en annan, som också hette Johannes. Och då sprang kulsingarna upp på berget och skrek:

"Bergkitte, bergkitte, vi vill ligga hos er."

Men då fick de svar från berget, så de blev förskräckta:

"Johannesar, Johannesar", ropte det.

Men då blev de, så de la bena på ryggen och kilade hem.

Bergkittan.

ACC. NR. 3070

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A. e.

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

Förr i världen kokade de bek mycket, och då var mor-
far ute i skogen och kokade i en gryta. Han hade liksom en
liten hytta där, och då var det en kväll som det kom ett frun-
timmer till honom där han stod vid sin gryta.

"Vad heter du?" sa hon.

"Själver," svara han.

Då drar hon opp kjolarna och ställer sig vid värmen
och vänder och vrider på sig. Men då nappar han till sig en sko-
pa bek och kastar på henne där frammanpå. Då rusade hon ut i
skogen och skrek:

"Själver, själver har skållat håret av kuntan."

Skogssnuvan.

3070.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESSAMN

Då var det en röst som svara henne:

"Har själver gjort det, så får själver ha det."

h.c.

Mor tala om , att morfar var ute och kolade en gång. Då brukade de ligga i en kolarhytta om nätterna, när de vaktade milan. Morfar hade sin snusdosa liggande jämter sig på granrisabädden. Då kom det in ett fruntimmer till honom på natten, och då gjorde hon inget vidare än hon öppnade dosan och tittade i den, och sen gick hon ut igen. Men hon sa ingenting, och morfar sa inget heller.

Skogssnuvan.

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör När Nicke-Danjelen såg och hörde gengångare.

På Nicket, ett litet ställe i Skruva, bodde det en gammal lumpsamlare som de kallade för Nicke eller Nicke-Danjelen. Och han gick och nickade och lurade så där, så det passade ju in. Han var barnfödd i Nicket. Han talade om en spökhistoria för mig, och det gjorde han inte bara en gång utan flera gånger. Sista gången jag träffade honom och han berättade historien var i Dunkehalla, där han bodde den sista tiden. Han dog 1920 tror jag.

Det var så, att han i sina unga dar försökte inleda en kärleksförbindelse, som många andra, med en flicka, som var hemma på ett torpställe, som heter Varpet. Hennes föräldrar

voro emot en förbindelse, men flickan var nog mottaglig för hans försök. Men så hände sig, att hennes mor, som hette Britta, dog. Hon dog i sina bästa år. Hon var mellan 30 och 40 år. Hon stod lik i en liten kammare, som knappast var större än kistan. Så hände det sig, att Nicke-Danjelen var ute och gick en kväll, och då kom han till Varpet. Där säger de till honom:

"Nu är det bäst du stannar här, och ligger här tills i morron bittida."

Det hade han ju ingenting emot, och då de andra gick till sängs, så la han sig också, var nänstans, det vet jag inte. Lina, så hette flickan, låg i en soffa i stugan, som stod vid

fönstret åt gårdssidan. Men emellertid, så fick han för sig att han skulle stiga upp och gå till flickan, när han va säker att alla sov. Han gjorde så också, och kröp ner till henne i soffan. När de legat och språkat en stund, somnade flickan till. Då hörde plötsligen Nicke-Danjelen, hur det börja knaka i farstukammaren. Det var precis som kistan knakade. Sen hörde han hur dörren ut till farstan öppnades, och sedan hörde han farstudörren gå. Så hörde han hur det fusa mot väggen, och när han tittade upp och såg mot fönstret, så stod modern där. Men hon var inte likklädd, utan hon var precis, som hon brukade gå i vardagslag. Hon hade klut på huvudet, och en klänning, som han så väl kände igen. Det var inte skumt ute, för det var månaljust

berättade han. När hon stått där bra länge, så säger hon:

"Du får inte Lina."

Men han sa inget. När det var gået en stund, sa hon en gång till:

"Du får inte Lina."

"Det ger jag tusen i vilket", svara han då.

Ja, då när han sagt det, så fusa det mot väggen. Farstüdörren hörde han gå, och likaså dörren in till kammaren. Det hörde han så väl, för den gnällde och gnisslade, den dörren. Så knakade det till i kistan, och sen var det lugnt.

Men sen gick aldrig Nicke-Danjelen dit mer, sen flickans moder hade varnat honom. Och danjel tyckte själv att det var kusligt.

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Ben från kyrkogården spökade.

Förr hade de inga särskilda grävare till att gräva gravar, utan de fick själva göra det. Och då kunde det hända ibland, att de fick ett ben med sig hem otillbörligt, utan att de hade reda på det själva. Och då fick de ingen levandes ro, förrän de gått tillbaks med det.

En gång hade morfar varit vid Slätte kyrka och grävt. Men då hade han ovetandes fått ett litet ben, som hade fastnat vid doppskon på käppen. När han kom hem, ställde han som vanligt käppen i käppvrån och gick och la sig på kvällen. Men då börja det ramla och regera i käppvrån på natten, och morfar fick ingen fred. Först trodde han att det var råtter, som ställ-

de till oväsendet, men så tog han tag i käppen och då fick han se benet. Och då säger han:

"Låt mig va i lugn och fred mens natten är, i morgon ska du få komma dit där du ska va."

Och när han sagt det och lagt sig igen, så blev det lugnt.

Och på morron lät han skicka tillbaks benet till kyrkogården.

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

Min morfar var ute för mycket. Ella var han en mycket betrodd man, fast han inte hade så många uppdrag i socknen. Men han hade en obeskrivligt bra skrivstil, så däri hade han många elever, och många bouppteckningar satte han opp och skrev testamenten. I det var det ingen i socknen som kunde stuka honom. Han hette Johannes Magnusson, morfar.

Morfar talte om mötet spökeri, som han var ute för. En kväll var han ute och gick. Han hade varit sör ut nänstans och hade kommit till Hässleberg och gick över gården där. Så kom han till en stor inhålliglek, som va där. Då stod det två gästar där och slogs utanför eken. Och de slos, så det var nåt

Gästar slåss.

3070

alldeles obegripligt. Och slutet på det där slagsmålet blev så att den ene tog rår på den andre. Och då sprang den som fått stryk in i eken, för det var precis som en ingång i den. Då peka den andre på den som va i eken och sa till morfar:

"Sås du, hur jag fnyste honom?"

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

B: 6

Uppteckningen rör

Morfar kunde förutsäga saker och händelser. Han såg, när hans hustru skulle dö. Hon dog, när hon var mellan 40 och 50 år. Morfar levde tills han var 87. Han var på en begravning i Hässleberg, och då brukte han läsa och sjunga litet vid begravningar. Och då sa han vid den här begravningen:

"Ja, nu har vi vatt samlade här och följt en till graven, men härnäst kommer vi att samlas på ett ställe som ni inte anar, men jag vet det."

Mer sa han inte, han bara lät höra, att han visste det, men tala inte om var det skulle bli. Men i alla fall så blev det hans egen hustru, de följde därnäst.

Han visste också hur gammal han skulle bli själv och när han skulle dö.

Skriv endast på denna sida!

Förmåga att
förutsäga
dödsfall.

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

B. h

Uppteckningen rör

Förr var det så vanligt att bönderna gick till prästgården och gjorde dagsverken. De skulle ju betala prästen in natura, och det skedde både genom att lämna tionde och genom dagsverken. Men jag kan inte säga, om det var alla bönder som gjorde dagsverken. Det kanske bara var de mindre bönderna.

En gång hade morfar varit framme vid prästgården i Slätte och slått. När han gick hem på kvällen hade han sin lie på axeln. Då han kom till Lisbeta gata, Bredahorva, mitt för där Karl Johanäs är nu, så springer det fram liksom en bock i mörkret mitt framför honom. Och han var inte rädd av sig, så han tog lien och drämmer till, och då far bocken i diket och

"Spökeri".

3070.

- 22 -

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

är som förvandlader till en svarter hög. Men han tänkte att han skulle se närmare efter, hur det gått, och gick och trevade i diket, och verkligen, i stället för bocken var där en stor sten, och det var liksom bocken hade försvunnit i stenen. Men stenen hade ju legat där förut i alla dar, det är klart.

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

I Finnshult bodde det en klok gumma, som det berättas många historier om. När hon dög, det var 1893, och de skulle ringa i Gällaryds kyrkklocker, så stannade klockorna.

En gång var det en gubbe i Åboda, Kristoffer Månsson, som hade förlorat sin lie. Och för att utröna vem det var som hade tagit lien, skulle han ^{då} gå till kloka Stina i Karshult. När han kom till henne, så visa hon honom alltihop, så han såg det redigt framför sig. Och tjuven såg han också personligen, så han kände igen honom. Men han blev då så förskräckt, Kristoffer, för det var fullt med smådjävlar omkring gubben, som tagit lien.

Lisa i

Finshult.

3070

- 24 -

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Jag går då aldrig till Lisa i Finnshult, om de så tar
ifrån mig allt det jag har", sa Kristoffer, så han blev belåten
på det.

- 25
ACC. NR. 3070

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

C. L.

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Jan Petter botade kreatur genom att skjuta
över dem.

Det var en gubbe på Stjärnelund, som hette Jan Petter,
som hade för sig att han kunde bota sjukdomar genom att skjuta
över den som var sjuk. Så sent som i min barndom var Jan Petter
hos kyrkvärden i Gyslätt och sköt över kreaturen där. Men han
var ju vidskeplig, den där gubben Jan Petter.

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Gubben /"Klipparn"/ som blev stämd för att han klippte hår av sin grannes kreatur.

Från 1880-talet har jag hört en trollerihistoria, som jag ska tala om för att visa, hur sent folktro och vidskepel-se florerade.

Det fanns en förmögen och välbärgad hemmansägare i Skruva, som beredde sig tillträde till sin grannes ladugård en natt. Då han kommit in i lagården, tände han en lykta, tog fram en sax och en liten dosa, och gick och klippte nära har av varje djursort, kor, oxar, kalvar, får, svin och hästarna. Jag tror inte han klippte mer än av ett djur av varje sort. Annars kunde han ju ha klippt alla djuren. Om han tog nåt av hönsen också vet jag inte. Håren som han klippt av, la han ner

i dosan. Och när han hade gjort detta, slöckte han lyktan och gick dän. Men så hade han inte varit ensam i lagården, till all olycka. Drängen på stället och en flicka hade slagit sig ner i ett bås med sitt kärleksjoller, och då hade de varit åsyna vittnen till det där, kan veta. Emellertid, drängen han visste inte redigt, hur han skulle göra, om han skulle tala om det för sin husbonde eller inte. Flickan ville inte heller, att det skulle komma ut, att de varit där tillsammans. Men sen träffa drängen bonden, som utfört bragden, och då gick han fram till honom och sa till honom:

"Jo, du var och klippte på Jonasa djur den och den nat-

ten. Hur mycket vill du ge mig för att jag skall tiga?"

"Jag ger dig ingenting, för jag gjorde det inte för att skada, jag ville inte nå ont med det."

Jag tror det var 50 kr. han begärde. Men bonden han blev bara arg på drängen. Ja, då blev det ingenting annat än drängen talade om det för sin husbonde. Och det blev ett förskräckligt pratande och rabalder här i trakten, när man fick höra historien. En gång körde riksdagsman i Gripenberg dem till att förenas. Bonden som utfört bragden, skulle ge den andre 300 kr. Men sen blev det aldrig av ^{för} honom att betala de där. Då blev han instämd till Allbo häradsrätt. Och han nekade inte

3070.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

för vad han hade gjort, men han erkände inte att det var vidskepelse och va gjort för att skada hans djur. Jag minns inte vad han blev dömd till att betala, men det var väl nån summa liknande den de kommit överens om förut, när riksdagsman skulle medla. Men utslaget ligger säkert i Allbo häradsdomstolens kista än. Sen fick han heta "trollgubben Klipparn" efter den här historien. Och till och med att de kallade hans pojk för Klippeheren, åtminstone/, när han var mindre. De gjorde en visa om det också, men jag kommer inte ihåg mer än en vers. Visan gick på melodin Gubben Noak.

Drängen kysste Lina,
gubben klippte Fina,
för att nya,
för att nya
muffar få.

Fina skulle vara namnet på en ko. Och så var det inte så vanligt att bondfolk hade muffar på den tiden. Det var bara den gubbens flicker, som hade det. De skulle ju vara litet bättre än vanligt bonnafolk.

3070

Havande kvinna fick inte se genom ett nyckelhål eller titta i nåt annat hål, som hon hon kunde begagna bara ett öga för att se genom, ty då blev barnet vindögt.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jia

Vindögdhet.

3070

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J. L.

När ett barn skulle döpas, skulle man lägga en penning i handen på det för att det skulle få bra med pengar och pengarna skulle trivas hos dem. Förr hade de en speciedaler i handen unde döpelseakten. En speciedaler var 17 öre. Sen har jag sett, att de tar en krona eller en tvåkrona på senare tider. Då säger de en specieriksdaler.

Peng i handen
under dopet.

3070

Efter missfall skulle en kvinna inte kyrktagas på vanligt sätt, utan hon skulle bara försöka att obemärkt vidröra prästkappan.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jid

"Kyrktagning"
vid missfall

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

J: 8
A: 8

Uppteckningen rör Spökerier vid jägares begravning.

Mor tala om en spökhistoria från Madebråten. Det var en gammal jägare som hette Petter, som spökade så befängd när han var död. Emellertid så skulle de göra som man brukar, innan man färdas till kyrkan vid begravning, läsa och sjunga. Och då kom det en stor skock med kråker och korpar och satte sig på lagårdstaket. Och korporna de är ju elli inte så närgångna. Men det var en stor samling fåglar på taket.

När de sedan kom hem från kyrkan, hände det ett redigt spektakel. Bordet stod dukat och begravningsfolket skulle börja äta, då alltihop slog i golvet.

Sen höll det på att spöka i åtta dagar i rad. På

kvällarna alldeles i skymningen kom det ett djur, och man kunde inte redigt konstatera, om det var en hund eller en varg. Djuret var svart till färgen, men hade kroppsställning som en varg, och de som såg ögonen på nära håll, påstod att det var gubbens ögon. Han kom alltid norrifrån, gick nära intill stugan och titade in genom ett fönster. Sen tog han vägen förbi, neråt bolet. Där var det en stor sten, som han alltid gick förbi, och där såg de honom alltid försvinna. För att få bort det där djuret, var det många som hade för sig, att de skulle skjuta, men det gick inte för nån. Men så kom Anders Nilsson i Strömhult till att skjuta, och han hade väl reda på litet mer, hur det skulle gå till. Han la in silver, tror jag, eller om det var stål, i bössan, och sen han hade skjutit, såg de aldrig något mer.

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör När den döde kom för att provligga kistan.

det/
Morfar var likkistmakare med, och så var det, att de
förr hade för sig, att den döde kom för att provligga kistan,
när den var färdiggjord. Så var det en gubbe, som de kalla
Jösse på Illavänt (det ligger neråt Flishulta skogar), som var
död, och morfar skulle göra kistan åt honom. Han hade lovat att
göra den färdig till en viss tid, men det hinde han inte med.
Han arbetade på kvällen, men så tänkte han gå ifrån utan att
fullborda kistan. Men han hade bara lämnat sitt arbete, så gav
det sig te dåna och rumla så obegripligt. Nu hade han en häst,
som var litet ostyrig och elak, och så trodde han att hästen
hade slitit sig från pojkarna. Men när han titta ut, så såg han

ingenting. Då förstod han vad det var för nåt och sa:

"Jaså, det är du Jösse, men bråka inte, så ska kistan bli färdig, innan jag går och lägger mig, så du ska kunna prova henne."

Och då måste han ju göra den färdig; och när han började arbeta igen, så tystnade rumlandet. Men när han fått den färdig och gått och lagt sig, brakade det och small i na, så det var likt, att han kom och provade henne.

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Hornpetters tre frågor till pojken.

När vi var små och gick i skolan, brukade vi berätta följande historia för varandra.

Det var en moder, som sålde sin son till Satan för att få lycka och välgång. Emellertid hade hon rättighet att ha pojken till en viss ålder. När tiden kom, kom också Hornpetter och skulle hämta pojken, och han blev ju förskräckt, kan veta. Men Hornpetter sa till pojken:

"Kan du ge mig svar på tre frågor, eller följer du med mig! Vad är sötare än sött?"

"Mors patte." -

"Vad är lenare än lent?" -

3070

- 38 -

"Mors knä." -

"Vad är hårdare än hårt?" -

"Mors hjärta, när hon sålde mig till dig."

Så då hade pojken fritt sig!

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

J. f.

Om en havande kvinna blev rädd vid åsynen av eld, hade de för sig, att barnet fick ett märke på motsvarande ställe som hon hade tagit sig på, när hon blev rädd. Vådeldsmärket på barnet kunde förebyggas, om man fick fatt i köl på den platsen där hon sett elden. Kolet skulle läggas i vatten, och sen skulle modern tvätta sig i det vattnet på de ställen i ansiktet, som hon hade för sig, att hon vidrört.

Vådeldsmärke.

J: f

De hade för sig, att om en havande kvinna fick se en skjuten hare, som va litet blo'ig på munnen, och blev rädd, så fick barnet harmun. Botemedlet mot det var, att försöka få tag i litet blod av haren hon sett, och så skulle hon ta in det. Då förebyggdes det, att barnet fick det där felet.

Harmynthet.

ACC. NR. 3070

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

Ett par befängda botemedel mot väta i sängen nattetid känner jag till.

Det ena var, att de skulle ta reda på urinblåsan vid slakt, tvätta den och göra den ren som annat fjälster samt fjäla korvamat i den och koka den. Sen skulle de försöka få den som led av sängväta att äta opp den hel och hållen, även skinnet. Men de skulle inte veta vad det var, utan skulle äta i den tron, att det var en vanlig korv.

Det andra botemedlet var ju ännu befängdare! Då fick man lov att komma överens med en jägare. Han skulle försöka få fatt i testiklarna efter en hanräv. Det däre köttet skulle

Väta i sängen.

3070.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

sen kokas och anrättas som vanligt kött. Den som var besvärad
av väta på nätterna skulle så äta upp detta utan att veta vad
det var för något.

Landskap: *Upptecknat av:*

Härad: *Adress:*

Socken: *Berättat av*

Uppteckningsår: *Född år* *i*

218

Uppteckningen rör

Om de blev gastakramnade, skulle man mäta dem för att de skulle bli bra. Far blev ofta litet illamående så där, och då brukte mor mäta honom. Hon mätte tre längder uppåt armen, och sen fick far hålla fingret där. Och så skulle både patient och den som utförde det spotta. Sen gjorde man om mätningen en gång till, och om det då var så det ändrade sig, så att man inte kom till samma ställe som förut, så var de gastakramnade. Och så spottade de. Sen gjordes proceduren om en tredje gång, och sedan skulle det vara bra.

Gastakramning.

ACC. NR. **3070**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N: 6

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Sten Linder*
Härad: *Alvs* Adress: *Alvs*
Socken: *Alvs* Berättat av: *Vilhelm Linder*
Uppteckningsår: *1810* Född år *1813* i *Alvs*

Uppteckningen rör

Svarta måndag skulle ingen flytta, t.ex. tjänarna,
för då blev det olyckligt. Och nygifte, t.ex., skulle inte flyt-
ta tillsammans den dagen.

Vita tisdan skulle väl va en lovlig dag!

Dymmelonsdag skulle man skjuta mot påskakäringarna.
Man kunde ha vad slags skjutvapen som helst. I min barndom tog
de ibland ett par dynamitpatroner och la på ett berg för att
det skulle smälla duktigt.

Skära torsdagsafton och påskaafton brände man påsk-
eldar.

Långfredasmorron skulle man ge barnen litet ris,

Påskveckan.

jo. (Linder)

innan de steg upp, för att de skulle bli snälla under hela året.

Påskalördag kallades också käringalörden, för då kom käringarna tillbaka, som hade rest ut dymmelonsdag.

Ännu ett namn hade påskafton. Man kallade den kärnelörden, därför att man skulle kärna och ysta då för att få tur och lycka med ystet och kärnet. Mor hade för sed att göra det, men jag tror inte hon trodde på det, utan bara gjorde det för att det var en gammal sed.

En annan gammal sedvänja som iaktogs på påskafton var att de då skulle baka och äta stenkaker.

ACC. NR. 3070

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Slättby Berättat av Valfrid Andersson
Uppteckningsår: Född år 1873 i:

Uppteckningen rör Rackaren och hästslakt.

Hästkött har de väl ätit i smyg väl en 50 års tid, men naturligtvis gick det inte att göra det öppet, liksom hästslakt ansågs skamlig. Det är nog en 30,40 år sen de började slakta hästar utan rackarens hjälp, eller i slutet av förra århundradet kan vi säga. Efter vad jag kan förstå, började fördomarna gå bort i och med de slaktkurser, som hushållningssällskap och djurskyddsförening tillsammans anordnade. De som voro med på dessa, blevo överbevisade, och sen när de kommo hem och började slakta hästar, tänkte de övriga, att det inte kunde vara så farligt för dem heller. Det finns en rackarefamilj här. Karl Johan Karlkvist. Han lever ju inte nu, men hans barn och barnbarn.

3070

- 48 -

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Karlkvist var hästagällare och hästkastrerare. Rackaren betalade de för varje gång, han gjorde en förrättning.

Men så fanns det även inom varje härad en häradsrackare eller häradsvalackare, som hade liksom förord att kastre-ra hästar och ta skinnet av dem, särskilt då vad det gäller kastreringen. I min barndom var det en, som reste omkring och uppsnappade där det va fölunger, som skulle skäras.

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

Register.

När Skam visade sig i den döde prästens skepnad	
och blev ställd inför rätta	1
Bergtagna kreatur	6
Bergkittan	8
Skogssnuvan /Själver har skållat håret av kuntan/9	
Skogssnuvan	11
När Nicke-Danjelen hörde och såg gengångare ...	12
Ben från kyrkogården som spökade	16
Gastar slåss	18
Förmåga att förutse dödsfall	20
"Spökeri"	21

Lisa i Finshult, ta reda på stulet	23
Hur Jan Petter botade kreatur genom att skjuta över dem	25
Gubben /"Klipparn"/, som blev stämd för att han klippte hår av sin grannes kreatur ...	26
Vindögdhet	30
Peng i handen under dopet	31
Motsvarighet till kyrktagning vid missfall .	32
Spökerier vid jägares begravning	33
När den döde kom för att provligga kistan ..	35
Hornpetters tre frågor till pojken	37
Vådeldsmärke	39

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Harmynthet	40
Likskärvan	41
Väta i sängen	42
Gastakramning	44
Namn och seder på dagarna i påskveckan	45
Rackaren och hästslakt	47
Register	49